

Porozumienie Okrągłego Stołu w sprawie reform politycznych, 5 kwietnia 1989 r.

Po latach kryzysu gospodarczego i konfliktów politycznych Polska stoi przed wielkim zagrożeniem, ale i wielką szansą. Realna jest groźba pogłębiania się kryzysu, jednakże istnieje szansa jego przezwyciężenia przez radykalną reformę państwa i równoczesną przebudowę systemu gospodarczego. W obronie przed kryzysem i w działaniach na rzecz reform Polacy mogą i powinni się porozumieć.

Polityczny kompromis różnych sił, wśród których są zarówno takie, które kierują ideami demokratycznie pojmowanego socjalizmu, jak i takie, które czerpią inspirację z chrześcijaństwa, z dorobku ideowego „Solidarności”, ruchu ludowego i z innych źródeł i tradycji ideowych, pozwoli urzeczywistnić wspólny cel: niepodległą, suwerenną, bezpieczną równoprawnymi sojuszami, demokratyczną i silną gospodarczo Polskę.

Podstawą porozumienia są zasady przyszłego systemu politycznego wypływające z niezbywalnego prawa obywateli do życia w państwie, które w pełni urzeczywistnia suwerenność narodu.

Oznacza to:

- pluralizm polityczny, znajdujący swój wyraz przede wszystkim w prawie do swobodnego zrzeszania się – w ramach demokratycznego ładu konstytucyjnego w organizacjach politycznych, społecznych i zawodowych;*
- wolność słowa, w tym stwarzania realnych możliwości dostępu do wszystkich rodzajów środków przekazu różnorodnym siłom politycznym;*
- demokratyczny tryb powoływania wszystkich przedstawicieli organów władzy państwowej, tak by o tym, kto sprawować będzie władzę, rzeczywiście decydowali wyborcy;*
- niezawisłość sądów i ich ustawowe uprawnienia kontrolne w stosunku do innych organów powołanych do strzeżenia praworządności i porządku publicznego;*
- silny pełnią praw i swobodnie wybrany samorząd terytorialny.*

Strony uznały, że takie zasady powinny określać dalszą ewolucję polityczną, i deklarują, że będą im udzielały poparcia.

*Wiek XX w źródłach. Wybór testów źródłowych
z propozycjami metodycznymi dla nauczycieli historii, studentów i uczniów,
oprac. M. Sobańska-Bondaruk, S.B. Lenard, Warszawa: WN PWN, 1998, s. 415–416.*

Praca z tekstem

- 1.** Wskaż, jakie przyczyny oraz cel obrad Okrągłego Stołu podano w treści porozumienia.
- 2.** Podaj, jak określono strony porozumienia.
- 3.** Wymień główne ustalenia obrad Okrągłego Stołu.
- 4.** Wyjaśnij, co miało stanowić podstawę systemu politycznego w Polsce po zakończeniu obrad Okrągłego Stołu.
- 5.** Wyjaśnij, dlaczego porozumienia Okrągłego Stołu do dziś budzą kontrowersje wśród części społeczeństwa polskiego. Odwołaj się do treści porozumienia oraz wiedzy pozaźródłowej.